

Leben
und
Vergänglichkeit

Élet
és
mulandóság

Szalki Bernáth Attila

VERSFORDÍTÁSAI

© *Szalki Bernáth Attila*
magánkiadása
(Minden jog fenntartva.)

2019

Zweisprachiges
deutsch-ungarisches
Gedichtheft

Auswahl Gedichte
von deutschen Dichtern

Kétnyelvű
német - magyar
verses füzet

ISBN 978-615-81313-2-2

Válogatás német költők
verseiből

Szalki Bernáth Attila

VERSFORDÍTÁSAI

Az olvasókhoz...

Az ember, amikor világra jön, biológiai értelemben tulajdonképpen meghalni születik. De nem mindegy, hogy a kettő - a születés és a halál – között milyen időtartamú és minőségű az ÉLET, mint ahogy az sem közömbös, milyen az elmúlás, a vég, a halál s a MULANDÓSÁG...

Az élet, a halál és a mulandóság témái természetesen a német költészet kiváló alkotóit is foglalkoztatták, és egyéniségük, életkoruk, anyagi vagy testi s lelki állapotuk, hitük - no meg tehetségük - is visszatükröződik e témákkal foglalkozó verseikben.

Csak ismételni tudom magam: a német költészet hatalmas kincsestár. Az általam lefordított mintegy félezer versből e füzetbe 30 költőtől 50 verset válogattam be. E tematikus anyag is feltehetően csak online formában, az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtár portálján lesz olvasható.

Most, hogy a 84. évemet taposom, hozzám talán ennek - a Jensentől idézett - epigrammának az üzenete áll e válogatásból legközelebb:

„A hűvös tavaszt kibírhatod,
A nyáron lehet sok fényes napod,
A ősz termő, halk, s kék az ég -
Mit akarsz évedtől többet még?”...

...és Ahlefeld Mulandóság című verséből az alábbi idézet:

„Ne ródd fel sorsnak, a sötét erőnek,
Hogy életed napját megvonja most,
Hisz ők se szöhetik pályánk öröknek,
Örülj, ha sors egyszer rád ragyogott.”

Minden leendő olvasómat szeretettel köszöntve
üdvözlöm

Szalki Bernáth Attila

INHALTSVERZEICHNIS – TARTALOMJEGYZÉK

1. Ahlefeld.....	28
2. Allmers.....	44
3. Altmann.....	50
4. Arndt.....	10
5. Beitzke.....	6
6. Blüthgen.....	46
7. Bodenstedt.....	9
8. Branco.....	35 53
9. Busch.....	34
10. Chamisso.....	15 39 40
11. Eichendorff.....	33 36 48
12. Fontane.....	4. 7 22..47
13. Geibel.....	27
14. Goethe.....	24 37
15. Geif.....	54

INHALTSVERZEICHNIS – TARTALOMJEGYZÉK

16. Grillparzer.....	49
17. Heine.....	42 43
18. Herder.....	11
19. Hölderlin.....	12 14 20
20. Jensen.....	13
21. Kalkowska.....	52
22. Klabund.....	41
23. Lenau.....	23 32
24. Liliencron.....	8
25. Paoli.....	25
26. Rilke.....	16 17 18 19
27. Saar.....	45
28. Sauter.....	31
29. Storm.....	21 26 29 30 38
30. Wackernagel.....	5

Leben 1

Leben; wohl dem, dem es spendet
Freude, Kinder, täglich Brot,
Doch das Beste, was es sendet,
Ist das Wissen, daß es endet,
Ist der Ausgang, ist der Tod.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Élet A)

Jó, ha az életnek része
Gyermek, kenyér, kacagás,
Ám legjobb, amit ő küld,
Biztos tudás, hogy van vége,
Vár kijárat: a halál

Élet B)

Jó, ha éltednek áldása
Öröm, gyermek s a kenyér,
De a legjobb híradása
Annak a biztos tudása,
Hogy halál végül elér.

Nur ein Leben 2

Ein Tropfe fällt: es klingt
Das Meer nur leise.
Die Stelle wird umringt
Von Kreis' an Kreise.

Und weiter, immer mehr.
Nun ruht es wieder.
Wo kam der Tropfen her?
Wo fiel er nieder?

Es war ein Leben nur
Und nur ein Sterben,
Und kam, auch eine Spur
Sich zu erwerben.

Karl Heinrich Wilhelm Wackernagel
(1806 – 1869)

Csak egy élet A)

Tengerbe csepp, ha hull,
Halk a csobbanás.
Helyén hullám kimúl,
Körről körre jár.

Tovább is így megy ez,
S elnyugszik a kör.
De honnan jött a csepp?
S hová süllyed ő?

Egy élet volt csak ez,
És egy elmúlás.
Ily csepp nyomot hagysz te
Is magad után.

Csak egy élet B)

Tengerbe csepp, ha hull,
Oly halkan csobban.
Hullám körben kimúl,
De új jön nyomban.

Mindig így gyűrűzött,
S kör eltűn vele.
De a csepp honnan jött,
S hová süllyed le?

Egy élet volt csupán,
S egy halál - magad
Élet cseppje után
Is ily nyom marad.

Frühling 3

Die Regenwolken, wild vom Nord getragen,
Die dunkelgrau sich gössen über's Land,
Sie sind zerrissen und hinweg gebannt,
Neu wird der Lenz schon auf die Flur sich wagen.

Die eingepreßte Brust kann freier schlagen,
In wenig Wochen bricht der Knospe Band;
Dann ist der Maienzauber ausgespannt
Und Philomele kommt mit süßen Klagen.

Doch was kann mir der Blüthenlenz wohl frommen?
Er bringt mir nichts; er regt mit lauter Stimme
Mir nur das Herz auf; läßt's in Gram verschmachten.

Und jubelt froh in übermüth'gem Trachten.
Viel lieber möcht' mit wildem Sturmesgrimme
Der Herbst, mit seinem Schnee der Winter kommen.

Heinrich Beitzke
(1798-1867)

Tavaszi

Esőfelhők vad északról csak jönnek,
Vidékre hull sötétszürke eső,
Szakadoznak táj felett a felhők,
Merészkedik már tavasz a mezőkre.

Leláncolt lélek vágyai kitörnek,
Egy héten belül fákon rügy tör elő,
A májusvarázs ekkor elbűvölő,
S pacsirták édes dalt zengnek a földnek.

De mily hasznát hoz virágzás a fűre?
Nem ad semmit: hangosabb lesz ütése
A szívnek: és hagy mély búbánatomban,

Míg ünneplőjében örvend vidáman.
De nékem szebb, ha szélvihar dühével
Az ősz, s a tél havával jó meg.

Am Apfelbaum 4

Als noch im stillen Tale
Der Frühling weilte kaum,
Stand ich zum letzten Male
An diesem Apfelbaum.

Es flochten Blütenflocken
- Erschöpft vom Wirbeltanz –
In ihren dunkeln Locken
Geschäftig sich zum Kranz.

Der Winter ist gekommen,
Und nahm nach altem Brauch,
Und was er mir genommen,
Erweckt kein Frühlingshauch.

Auch heut ich's von den Zweigen
Wie Blüten fallen seh;
Doch tanzt den stillen Reigen
In Flocken nur der Schnee.

Ich seh vom Haupt ihn tropfen
Gleich Tränen niederwärts,
Und lauter hör ich klopfen
Mein tiefbewegtes Herz.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Az almafánál

Mikor a csendes tájra
Tavaszhöz még alig ért,
Akkor utolszor álltam
Ez almafánál én.

Pompás virágkehellyel
-Ringatta forgótánc –
Font koszorút tincsébe
Szorgosan sok virág.

Majd a tél megérkezett,
Követ régi szokást,
És amit hozott nekem,
Nem vár tavaszodást.

S kívánnám, hogy az ágról
Virág essen alá,
Járva csendes körtáncot,
Csak hókehely száll rám.

Fakoronáról a hó,
Mint könny hull lefelé,
S hangos ütését hallom
Fájó szívemben én.

Märztag 5

Wolkenschatten fliehen über Felder,
blau umdunstet stehen ferne Wälder.

Kraniche, die hoch die Luft durchpflügen,
kommen schreiend an in Wanderzügen.

Lerchen steigen schon in lauten Schwärmen,
überall ein erstes Frühlingslärm.

Lustig flattern, Mädchen, deine Bänder;
kurzes Glück träumt durch die weiten Länder.

Kurzes Glück schwamm mit den Wolkenmassen;
wollt' es halten, musst' es schwimmen lassen.

Detlef von Liliencron
(1844-1909)

Márciusi nap

Felhőárnyak szállnak a mezőkön,
kékes pára megült az erdőkön.

Darvak sorban azúr égre kelnek,
kiáltozva vándorútra mennek.

Pacsirták dallal magasba szállnak,
zeng éneke tavasz kórusának.

Lobog a lány fényes pántlikája;
lelkét rövid boldogság átjárja.

Rövid öröm elúszik felhővel,
Semmi sincs, mi dacolhat idővel.

Der Mai des Lebens steht nicht lang in Blüte 6

Der Mai des Lebens steht nicht lang in Blüte,
er dünkt uns wie ein Traum in seiner Flucht;
doch nur dem Aug' entfleit er: Im Gemüte
reift manche seiner Blüten uns zur Frucht.

Friedrich von Bodenstedt
(1819 – 1892)

A lét májusa nincs soká virágban

A lét májusa nincs soká virágban,
rohan s eltűnik, mi álom, mi vágy.
De kint szökik csak, s a lelki világban
gyümölcsöt hoz nekünk egy-két virág.

Frühling im Alter 7

Singen die Vöglein im grünen Wald,
Klingen die Bächlein bergunter,
Lockt es den Alten mit Lustgewalt,
Klopfet das Herz ihm so munter:
Denket der Wonnen verschieener Lenze,
Denket der Kränze und denket der Tänze,
Fallen auch Tränen herunter.

Singet und klinget! das Heute ist mein,
Heut will ich singen und klingen
Lustig mit spielenden Kindern feldein,
Fröhlich mit fröhlichen Dingen,
Will mir bekränzen die Locken, die greisen:
Bald muß ich hinnen und wandern und reisen,
Wo mir die Vögel nicht singen.

Ernst Moritz Arndt
(1769 – 1860)

Az idősek tavasza

Zeng a madárka a zöld erdön,
Csendül alá patakocska,
Csalogatja időst víg erő,
Szívét vígan kopogtatja:
Gondol örömteli, szép tavaszokra,
Gondol táncokra meg a szép lányokra,
Közben a könnyei hullnak.

Csengjen ének! A ma enyém légyen,
Zengnem kell énekem hát ma.
Vígan játszó gyermekek körében,
Szálljon vidáman dalárda.
Fürtöm, az őszt akarom koszorúzni:
Csakhamar mennem kell innen, s búcsúzni,
S ott nekem nem zeng madárka.

Ein Traum ist unser Leben... 8

Ein Traum, ein Traum ist unser Leben
Auf Erden hier;
Wie Schatten auf den Wogen schweben
Und schwinden wir
Und messen unsere trägen Schritte
Nach Raum und Zeit
Und sind, wir wissen's nicht, in Mitte
Der Ewigkeit.

Johann Gottfried Herder
(1744-1803)

Egy álom az éltünk...

Egy álom az éltünk, egy álom
a Földön itt;
Lebegünk árnyként hullámokon,
s eltűnünk mind.
Öröklétre vágyunk jártunkban
idő mezején;
s vagyunk (bár nem tudjuk) álmunkban
a közepén.

Mit gelben Birnen hängen
Und voll mit wilden Rosen
Das Land in den See,
Ihr holden Schwäne,
Und trunken von Küssen
Tunkt ihr das Haupt
Ins heilignüchterne Wasser.

Weh mir, wo nehm ich, wenn
Es Winter ist, die Blumen, und wo
Den Sonnenschein,
Und Schatten der Erde?
Die Mauern stehn
Sprachlos und kalt, im Winde
Klirren die Fahnen.

Friedrich Hölderlin
(1770 – 1843)

Éltem delelőjén A)

Alant tükröződik a
Tóban sárga körtékkal,
Rózsákkal a táj.
Szép, büszke hattyúk,
Csóktól ittasultak,
Hűtsétek főtök
Bölcsességnek szent vizében!

Félek, mert hol várnak,
Ha jön tél, virágok engem, s hol
Érhet napfény
Vagy hús árny, s hogy élek?
Hideg közönnyel
Állnak a falak, szélben
Fémzászló zörren.

Éltem delelőjén B)

Ringva, lent tükröződik
Tóban sárga körtékkal,
Rózsákkal a táj.
Szép, büszke hattyúk,
Csóktól ittasultak,
Hűtsétek főtök
Bölcsességnek szent vizében!

Félek, mert hol várnak
Engem szép virágok, tél ha jő,
Fénye Napnak,
Fáknak hűvös árnya lesz-e?
Jéghideg szótlan
Állnak várfalak, szélben
Zörren fémkakas.

Ein Frühling kühl, doch zum Ertragen 10

Ein Frühling kühl, doch zum Ertragen,
Ein Sommer, reich an sonnigen Tagen,
Ein Herbst, nicht fruchtlos, still und klar –
Was wolltest du mehr von deinem Jahr?

Wilhelm Jensen
(1837-1911)

A hűvös tavaszt...

A hűvös tavaszt kibírhatsz,
A nyáron lehet sok fényes napod,
A ősz termő, halk, s kék az ég -
Mit akarsz évedtől többet még?

An die Parzen 11

Nur einen Sommer gönnt, ihr Gewaltigen!
Und einen Herbst zu reifem Gesange mir,
Daß williger mein Herz, vom süßen
Spiele gesättiget, dann mir sterbe.

Die Seele, der im Leben ihr göttlich Recht
Nicht ward, sie ruht auch drunten im Orkus nicht;
Doch ist mir einst das Heilge, das am
Herzen mir liegt, das Gedicht, gelungen:

Willkommen dann, o Stille der Schattenwelt!
Zufrieden bin ich, wenn auch mein Saitenspiel
Mich nicht hinabgeleitet; einmal
Lebt ich, wie Götter, und mehr bedarfs nicht.

Friedrich Hölderlin
(1770 – 1843)

A párkákhoz

Égiek, csak egy nyarat adjatok még!
És hogy kiteljesedjen dalom, egy ősz,
Váljak engedelmesen el én
Szép dalaimtól, ha jó halálom.

Lelkem - amelynek vágya éltemben itt
Bé nem telt, s nyugton nem lenne Orkusznál
Lent sem - fáj, de, ha egyszer, mi szent
Szívemnek: versem diadalt ülne;

Üdv néked akkor csendes árnyékvilág!
Békesség tölt, ha nem jó is dal s játék
Sírba énvelem, mert; egyszer úgy
Éltem, mint istenek, s több mért kéne.

Frühling und Herbst. 12

Fürwahr, der Frühling ist erwacht;
Den holden Liebling zu empfah'n,
Hat sich mit frischer Blumenpracht
Die junge Erde angethan.

Die muntern Vögel, lieberwärmt,
Begeh'n im grünen Hain ihr Fest.
Ein jeder singt, ein jeder schwärmt,
Und bauet emsig sich sein Nest.

Und Alles lebt und liebt und singt
Und preist den Frühling wunderbar,
Den Frühling, der die Freude bringt;
Ich aber bleibe stumm und starr.

Dir, Erde, gönn' ich deine Zier,
Euch, Sänger, gönn ich eure Lust,
So gönnet meine Trauer mir,
Den tiefen Schmerz in meiner Brust.

Für mich ist Herbst; der Nebelwind
Durchwühlet kalt mein falbes Laub;
Die Äste mir zerschlagen sind,
Und meine Krone liegt im Staub.

Adelbert von Chamisso
(1781-1835)

Tavaszi és ősz

Midőn tavasz felébredt már,
Megújulva moccan a Föld,
Virágpompában táncot jár,
S e jóban a táj csupa zöld.

Vidám madár fényben csapong,
Ligetben üli ünnepét.
Egy énekel, másik rajong,
De építi mind a fészket.

Szeretve élnek, s mind dalolt,
Dicsérve tavaszt, a csodást,
Tavaszt, mi örömet hozott,
Csak én voltam, ki némán állt.

Irigylem Föld tőled e dísz,
Meg madarak vidám dalát,
De gyászom úgy elkésérít,
A keblem bánat járja át.

Az ősz lehúzó; lombomra szél
A zord hideget fújja rá;
Az ágaimat tépi szét,
S a porban fekszik koronám.

Ich lebe mein Leben in wachsenden Ringen 13

Ich lebe mein Leben in wachsenden Ringen,
die sich über die Dinge ziehn.
Ich werde den letzten vielleicht nicht vollbringen,
aber versuchen will ich ihn.

Ich kreise um Gott, um den uralten Turm,
und ich kreise jahrtausendlang;
und ich weiß noch nicht: bin ich ein Falke, ein Sturm
oder ein großer Gesang.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Az életem táguló körökben élem

Az életem táguló körökben élem,
mik húznak a dolgok fölé.
Talán az utolsót el majd sose érem,
de mégis megpróbálom én.

Az Istent körözöm, és az ősi tornyát,
keringek évezredek óta;
s nem tudom azt még hogy: sólyom, szél tombolás
vagyok vagy hangos nóta.

Herbsttag. 14

Herr: es ist Zeit. Der Sommer war sehr groß.
Leg deinen Schatten auf die Sonnenuhren,
und auf den Fluren laß die Winde los.

Befiehl den letzten Früchten voll zu sein;
gieb ihnen noch zwei südlichere Tage,
dränge sie zur Vollendung hin und jage
die letzte Süße in den schweren Wein.

Wer jetzt kein Haus hat, baut sich keines mehr.
Wer jetzt allein ist, wird es lange bleiben,
wird wachen, lesen, lange Briefe schreiben
und wird in den Alleen hin und her
unruhig wandern, wenn die Blätter treiben.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Őszi nap

Óh, Uram, válts! A nyár oly perzselő
Volt. Fektesd most napórákra árnyékot,
s engedd szeleid nyargalni mezőn.

Parancsold, lustácska fűrt beérjen,
adj nekik néhány melengető napot,
sürgesd őket megérni, s mustból a bor
zamatossá forrjon, s legyen édes.

Kinek nincs háza, már nem is épít.
Ki egyedül él, így maradhat végleg,
virraszt, olvas, búját önti levélbe,
kit faszorok csendje se békít,
csak hánykolódik, mint levél a szélben.

Herbst 15

Die Blätter fallen, fallen wie von weit,
als welkten in den Himmeln ferne Gärten;
sie fallen mit verneinender Gebärde.

Und in den Nächten fällt die schwere Erde
aus allen Sternen in die Einsamkeit.

Wir alle fallen. Diese Hand da fällt.
Und sieh dir andre an: Es ist in allen.

Und doch ist einer, welcher dieses Fallen
unendlich sanft in seinen Händen hält.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Ősz

Csak hull, csak hull hervadtan sok levél
erdőn, akárcsak messze égi kertben;
s lehullnak, bár nincs kedvük menni mélybe.

Kipör'g nehéz Földünk is majd az éjbe
csillag világból, s magányba hull belé.

Lehullunk mind. Tekintsd akár e kart.
S nézz magadra, másra: Mind tesz ekképpen.

S van mégis EGY, ki ebben az esésben
végtelen szeretve kezében tart.

Vergänglichkeit 16

Flugsand der Stunden. Leise fortwährende Schwindung
auch noch des glücklich gesegneten Baus.
Leben weht immer. Schon ragen ohne Verbindung
die nicht mehr tragenden Säulen heraus.

Aber Verfall: ist er trauriger, als der Fontäne
Rückkehr zum Spiegel, den sie mit Schimmer bestaubt?
Halten wir uns dem Wandel zwischen die Zähne,
daß er uns völlig begreift in sein schauendes Haupt.

Rainer Maria Rilke
(1875-1926)

Mulandóság

Percek futóhomokja. Halkan fogyatkozik
még istenháza is, pedig áldott.
Folyton fogy az élet. Oszlop is omladozik,
többé nem tartva csarnokot már ott.

Látod ez omlást: van-e mondd szomorúbb, mint a
szökőkút, mely porlik víztükrén szerteszét?
Tartjuk a változást fogaink közt sírva,
hátha így elnyerhetjük megtartó kegyét.

Abendphantasie 17

Vor seiner Hütte ruhig im Schatten sitzt
Der Pflüger, dem Genügsamen raucht sein Herd.
Gastfreundlich tönt dem Wanderer im
Friedlichen Dorfe die Abendglocke.

Wohl kehren itzt die Schiffer zum Hafen auch,
In fernen Städten, fröhlich verrauscht des Markts
Geschäftger Lärm; in stiller Laube
Glänzt das gesellige Mahl den Freunden.

Wohin denn ich? Es leben die Sterblichen
Von Lohn und Arbeit; wechselnd in Müh und Ruh
Ist alles freudig; warum schläft denn
Nimmer nur mir in der Brust der Stachel?

Am Abendhimmel blühet ein Frühling auf;
Unzählig blühn die Rosen und ruhig scheint
Die goldne Welt; o dorthin nimmt mich,
Purpurne Wolken! und möge droben

In Licht und Luft zerrinnen mir Lieb und Leid! –
Doch, wie verscheucht von töriger Bitte, flieht
Der Zauber; dunkel wirds und einsam
Unter dem Himmel, wie immer, bin ich –

Komm du nun, sanfter Schlummer! zu viel begehrt
Das Herz; doch endlich, Jugend! verglühst du ja,
Du ruhelose, träumerische!
Friedlich und heiter ist dann das Alter.

Friedrich Hölderlin
(1770 – 1843)

Esti merengés

Kunyhója előtt mélázva, csendben ül
Lakója, lágyan száll kéményéből a füst,
Vendégszeretón cseng vándornak
Békés falvakból esti harangszó.

Visszatér kikötőjébe a hajós is,
Távoli városok piacán csitul
Az üzleti láрма; lugasok
Alatt barátok asztala készen.

De én hova menjek? A halandó él
Munkából, bérből, gürcöl, majd megpihen,
Mind boldog; de mért nem nyugszik
Soha keblem, s szurkálja tüske?

Az esti égen kikelet fénylik,
Számptalan rózsa virágzik itt lent,
Aranyló világ: emelj engem,
Szeretném, bíbor felhőre fel,

Hol olvasszon el szerelem kínja!
Még ha riasztó is e kérdés. De száll
A varázs, a sötétben, magányosan
Állok az ég alatt, mint mindig.

Jöjj szelid merengés! S bár sokra vágy a
Szív, de hát fiatal! Lángod kihúny
Végül nyugtalan álmodozó!
S békés, derűs lehet az öregkor.

Das ist der Herbst 18

Das ist der Herbst; die Blätter fliegen,
Durch nackte Zweige fährt der Wind;
Es schwankt das Schiff, die Segel schwellen -
Leb wohl, du reizend Schifferkind! --

Sie schaute mit den klaren Augen
Vom Bord des Schiffes unverwandt,
Und Grüße einer fremden Sprache
Schickte sie wieder und wieder ans Land.

Am Ufer standen wir und hielten
Den Segler mit den Augen fest -
Das ist der Herbst! wo alles Leben
Und alle Schönheit uns verläßt.

Theodor Storm
(1817 – 1888)

Ez már az ősz

Ez már az ősz; levelek hullnak,
Tar ágak közt átfúj a szél,
Hajó ring, vitorlák duzzadnak -
Ég veled, te stramm tengerész!

Reánk nézett szép nyílt szemekkel,
Hajó tatjáról, ahol állt,
S idegen nyelvű üdvözlete
Ismételten felénk, a földre szállt.

A parton álltunk, hűn kísérve
Könnyes szemmél a vitorlást -
Ez már az ősz!, hol minden élet
S minden szépség minket elhagy!

Herbst 19

O du wunderschöner Herbst,
Wie du die Blätter golden färbst.
Die Luft ist klar und rein und still,
Noch einmal ich mich freuen will.

Ich geh' den Wald, den Weiher entlang,
Es schweigt das Leben, es schweigt Gesang;
Ich hemme den Schritt, ich hemme den Lauf,
Erinnerungen ziehen herauf,

Erinnerungen sehen mich an,
Haben es wohl auch sonst getan.
Nur eins hält nicht mehr damit Schritt:
Lachende Zukunft geht nicht mehr mit.

Vergangenheit hält mich in ihrem Bann,
Vergangenheit hat mir's angetan.
Den Blick in den Herbst, den hab' ich frei,
Den Blick in den Herbst. Aber der Mai?

Theodor Fontane
(1819-1898)

Ősz

Óh, csodálatos ősz, te,
Levelet aranyra fested,
Tiszta, kékes, csendes az ég,
Hagyd, örülhessek egyszer még.

Erdőn megyek, partján pataknak,
Hallgat az élet, hallgat a dal,
Lassítom léptem, tempóm csitítom,
Emlékek húznak le magukhoz.

Visszaköszön a sok emlék,
Mint ezt már oly sokszor tették,
Csak egy nem tart lépést velem,
Vidám jövő az már nem jöve.

Múltam fogva tart búvkörében,
Múltam feltárt valamit nékem,
Nyugodtan pillantok az őszre.
Ősz...De mit hoz május jövőre?

Herbstgefühl 20

Mürrisch braust der Eichenwald,
Aller Himmel ist umzogen,
Und dem Wanderer, rauh und kalt,
Kommt der Herbstwind nachgeflogen.

Wie der Wind zu Herbsteszeit
Mordend hinsaust in den Wäldern,
Weht mir die Vergangenheit
Von des Glückes Stoppelfeldern.

An den Bäumen, welk und matt,
Schwebt des Laubes letzte Neige,
Niedertaumelt Blatt auf Blatt
Und verhüllt die Waldessteige;

Immer dichter fällt es, will
Mir den Reispfad verderben.
Daß ich lieber halte still,
Gleich am Orte hier zu sterben.

Wieder ist, wie bald! wie bald!
Mir ein Jahr dahingeschwunden.
Fragend rauscht es aus dem Wald:
»Hat dein Herz sein Glück gefunden?«

Waldesrauschen, wunderbar
Hast du mir das Herz getroffen!
Treulich bringt ein jedes Jahr
Welkes Laub und welkes Hoffen.

Nikolaus Lenau
(1802 – 1850)

Őszi érzés

Zúg a messzi tölgyerdő,
Égbolt beborult egészen,
Vándorra jár rossz idő,
Szenved viharos szélben.

Mint ahogy az őszi szél
Sűvölt az erdőben távol,
Múltam így fűj most felém
Fájón letűnt boldog tájról.

Hervadt már fán a levél,
Lebben a lomb utolsó tánca,
Szédel'gve hull, földet ér,
Szép szőnyeg erdei pástra.

Egyre sűrűbb az esés,
Útat fed, s szinte sugallja,
Álljak itt meg csendben, és
Rögtön már e helyt meghaljak.

Ősz ismét gyorsan eljött!
Egy évem megint tovaszállt.
Súgva kérdem az erdőt:
>Szívem boldogságot talált?<

Erdei lombsusogás,
Úgy visszhangoztad a lelkem!
Minden évben vagy hű társ,
S hull lomboddal a reményem.

Wanderers Nachtlied (II.) 21

Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde.
Warte nur balde
Ruhest du auch.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749-1832)

A vándor éji dala
(26. variáció)

Minden csúcson béke,
nem fű
szél, lomb beszéde
halk szavú,
súg; fogy az út...
Madár se szól. Csend öle, lágy nesz,
várj, hamar átvesz,
múlsz te is: tudd!

27. variáció

Minden csúcson béke,
nem fű
szél, lomb beszéde
halk szavú,
súg: fogy az út...
Madár se szól, csend ölel, álom,
várj, hamar átfon,
múlsz te is: tudd!

28. variáció

Alkonyi békében
a csúcs
mind, lomb beszéde
halk szavú,
int, fogy az út...
Madár se szól, csend ölel, álom,
várj, hamar átfon,
múlsz te is: tudd!

Jung und Alt 22

So lang uns noch die Jugend blüht,
Ergreift oft, ehe wir's gedacht,
Grundlose Trauer das Gemüt,
Und unsre Thränen fließen sacht.

Doch wem des Alters Eulenflug
Die Stirne streifte kalt und schwer,
Zur Trauer hätt' er Grund genug,
Nur hat er keine Thränen mehr.

Betty Paoli
(1814 – 1894)

Ifjú és idős

Amíg éltünk virágban áll,
Hogy múlt' - felfogja azt eszünk,
De gyászra még nem hív halál,
Holott tudna folyni könnyünk.

Viszont kinek rút öregség
A homlokára ráncot vájt,
Oka gyászra volna elég,
Csak ehhez könnye sincsen már.

Über die Heide 23

Über die Heide hallet mein Schritt;
Dumpf aus der Erde wandert es mit.

Herbst ist gekommen, Frühling ist weit -
Gab es denn einmal selige Zeit?

Brauende Nebel geisten umher;
Schwarz ist das Kraut und der Himmel so leer.

Wär ich hier nur nicht gegangen im Mai!
Leben und Liebe - wie flog es vorbei!

Theodor Storm
(1817 – 1888)

A pusztán A)

Pusztán lépek, csak zaja zeng,
Nedves földnek dohszaga leng.

Ősz megjött már, tavasz messze még,
Volt itt egyszer is langyos a lég?

Érzem a barnás köd szellemét,
Már feketéll gyom, és szürke a lét.

Májusban erre vitt utam - de kár!
Élet és szerelem - mind oda már!

A pusztán B)

Pusztán lépek, csak zaja zeng,
Nedves földnek dohszaga leng.

Ősz megjött már, tavasz messze még,
Volt itt egyszer is üdv s fényes ég?

Érzem a barnás köd szellemét,
Gyom feketéll, s üres, szürke a lét,

Csak ne jártam volna májusban itt!
Élet és szerelem mind elvirít!

Vergänglichkeit 24

Daß alles uns so rasch vorübereilet
Und sich die Zeit nicht läßt in Fesseln schlagen,
Es war mir nimmermehr ein Grund zu klagen,
Wenn ich im Kreis der Fröhlichen verweilet.

Denn öfter noch hat mir es Trost erteilet,
Wenn auf der Seele tiefe Schatten lagen;
Der bangen durft' ich dann vertrauend sagen:
Getrost! Der Sand verrinnt, die Wunde heilet.

So hofft' ich stets dem jungen Lenz entgegen,
War ich vom Frost des Winters kalt umschauert,
Und sah mit Ruh den Herbst ins Grab sich legen.

Nur eines hab' ich immer tief betrauert,
Daß auch die schönste Blum' auf unsern Wegen,
Die Liebe selbst nur zwei Minuten dauert.

Emanuel Geibel
(1815 – 1884)

Mulandóság

Mivelünk oly gyorsan elsiet minden,
S idő nem hagyja bilincsét leverni,
Sosem volt okom ezen keseregni,
Mikor boldogok körében időztem.

Ez sokszor szolgált is vigasztalásul,
Ha sötét árnyak feküdtek lelkemen;
S szorongóknak most súgva üzenhetem:
Vigasztalódj! Homok lefolyt, seb gyógyul!

Nyugodtan néztem, mint hull ősz a sírba,
Öleltek, vacogtattak téli fagyok,
S a friss tavaszok reménykeltőn hívtak.

Csak egyet sajnáltam, s mélyen gyászolok,
Hogy útjaink legszebb virága, ím a
Szerelem is csupán két percig ragyog.

Vergänglichkeit 25

Vergänglich ist das festeste im Leben -
Was trauerst Du, dass Liebe auch vergeht?
Lass sie dahin in's Reich der Zeiten schweben,
Leicht, wie des Lenzes Blütenhauch verweht.

Doch halte fest ihr Schattenbild im Herzen,
Und segne dennoch freudig Dein Geschick,
Schliesst auch sich eine Reihe bitterer Schmerzen
An Deines Glückes kurzen Augenblick.

Du hast gelebt , denn Liebe nur ist Leben!
Sie nur allein webt um den dunklen Traum,
Dem wir den Nahmen unsers Daseyns geben,
Der höchsten Wonne glanzerfüllten Saum.

So zürne nicht des Schicksals finstern Mächten,
Wenn sie des Lebens Sonne Dir entziehn.
Nicht ewig lässt sie sich in unsre Bahn verflechten,
Ach, sei zufrieden, dass sie einst Dir schien.

Charlotte von Ahlefeld
(1777 – 1849)

Mulandóság

Hogy elhunysz - legbiztosabb az éltedben!
Belásd, szerelem sem örökké él.
Idő birodalmában hadd lebegjen,
Mit illatként elfúj tavaszi szél.

Magát tartja szívedben emléképpel,
Köszönd, mit örömnék ad a világ,
Ha zárult is nagy keserűséggel,
Az arcodon villant a boldogság.

Te éltél, s tudod, csak szerelem éltet!
Csak ő szövi körénk mesés álmunk,
Talán nevezhetjük így is a létet:
Öröm szentélye - mire hön vágyunk.

Ne ródd fel sorsnak, a sötét erőnek,
Hogy életed napját megvonja most,
Hisz ők se szöhetik pályánk öröknek,
Örülj, ha sors egyszer rád ragyogott.

Oktoberlied (Német) 26

Der Nebel steigt, es fällt das Laub;
Schenk ein den Wein, den holden!
Wir wollen uns den grauen Tag
Vergolden, ja vergolden!

Und geht es draußen noch so toll,
Unchristlich oder christlich,
Ist doch die Welt, die schöne Welt,
So gänzlich unverwüstlich!

Und wimmert auch einmal das Herz -
Stoß an und laß es klingen!
Wir wissen's doch, ein rechtes Herz
Ist gar nicht umzubringen.

Der Nebel steigt, es fällt das Laub;
Schenk ein den Wein, den holden!
Wir wollen uns den grauen Tag
Vergolden, ja vergolden!

Wohl ist es Herbst; doch warte nur,
Doch warte nur ein Weilchen!
Der Frühling kommt, der Himmel lacht,
Es steht die Welt in Veilchen.

Die blauen Tage brechen an,
Und ehe sie verfließen,
Wir wollen sie, mein wackrer Freund,
Genießen, ja genießen!

Theodor Storm
(1817 -1888)

Októberi ének

Leszáll a köd, a lomb lehull;
Ajándékozz bort inni!
Ma szürke napot akarunk
Ily mód bearanyozni!

Ott kint még minden pompás,
Kritizálod ezt vagy nem,
De a világ, a szép világ,
Ez tény – elnyűhetetlen!

S ha nyöször'g is olykor a szív -
Koccints, s pohárt hagyd csengni,
Tudjuk, olyan az igaz szív,
Mit nem lehet megölni.

Leszáll a köd, a lomb lehull;
Ajándékozz bort inni!
Ma szürke napot akarunk
Ily mód bearanyozni!

Ősz van, de várj, türelmes légy,
Te várj, lesz még ibolya!
Tavaszi jő, kacag fenn az ég,
S lent nyíl sok - sok ibolya.

Kék napok köszönt'nek még ránk,
S amig mindezt érezzük,
Akarjuk ezt, derék barát,
Élvezni, hát élvezzük!

Bald ist unsers Lebens Traum zu Ende 27

Bald ist unsers Lebens Traum zu Ende,
Schnell verfließt er in die Ewigkeit.
Reicht zum frohen Tanze euch die Hände!
Tut's geschwinde; sonst enteilt die Zeit!

Theodor Storm
(1817 -1888)

Csakhamar véget ér éltünk álma...

Csakhamar véget ér éltünk álma,
Gyorsan elfoly' öröklétbe ő.
Nyújtsátok kezetek vidám táncra!
Gyorsan; mert elsiet az idő!

Mein glückliches Alter 28
am 22. Dezember 1837.

Was bin ich für ein Glücklicher,
Daß ich gesund noch hauche,
Und jetzt als Einundsiebziger
Noch keine Brille brauche!

Daß ich mit meinem Augenlicht
Noch jede Schrift kann lesen
Und ich in meinem Leben nicht
Zwei Tage krank gewesen!

Ich höre, rieche, schmecke gut,
Darf noch mein Haupt nicht beugen,
Und kann mit meinem Stock und Hut
Noch über Berge steigen.

Nur Eins: ich habe nimmermehr
Viel Zähne aufzuweisen,
Jedoch den Vierunddreißiger
Kann ich noch immer beißen.

Friedrich Samuel Sauter
(1766 – 1846)

Örömteli időskorom
1837. december 22-én

Ma hetvenegy éves legény
Vagyok, víg s egészséges,
Kiváló tudó az enyém,
S szemüveg sem szükséges.

Szemem írást jól olvas még,
Akár ifjúkoromban,
S az éltében - köszönöm ég -
Beteg két nap se voltam!

A többi érzékszerv is jó,
Egyenes még a hátam,
S kalapban, én, botot fogó,
Megyek a hegyre bátran.

De nem bírom - belásd okát -
Fogaim megmutatni,
A harmincnégyes év borát
Viszont tudom harapni.

Vergangenheit 29

Hesperus, der blasse Funken,
Blinkt und winkt uns traurig zu.
Wieder ist ein Tag gesunken
In die stille Todesruh;

Leichte Abendwölkchen schweben
Hin im sanften Mondenglanz,
Und aus bleichen Rosen weben
Sie dem toten Tag den Kranz.

Friedhof der entschlafnen Tage,
Schweigende Vergangenheit!
Du begräbst des Herzens Klage,
Ach, und seine Seligkeit!

Nikolaus Lenau
(1802 – 1850)

Elmúlt idő...

Estesillag sápadt sugára,
Ránk néz, s szomorúan int.
Ismét eljött nap nyugvása,
Mély csend honol odakint.

Esti felhők tündökölnek,
Hold sugároz, nincs ború,
S ők halvány rózsákból szőnek
Nyugvó Napnak koszorút.

Gyászos bugyra múlt napoknak,
Hallgatag mulandóság!
Sírkertje szív fájdalomnak,
S annak is, mi boldogság!

Der verspätete Wanderer 30

Wo aber werd ich sein im künftgen Lenze?
So frug ich sonst wohl, wenn beim Hüteschwingen
Ins Tal wir ließen unser Lied erklingen,
Denn jeder Wipfel bot mir frische Kränze.

Ich wußte nur, daß rings der Frühling glänze,
Daß nach dem Meer die Ströme leuchtend gingen,
Vom fernen Wunderland die Vögel singen,
Da hatt das Morgenrot noch keine Grenze.

Jetzt aber wirds schon Abend, alle Lieben
Sind wandermüde längst zurückgeblieben,
Die Nachtluft rauscht durch meine welken Kränze,

Und heimwärts rufen mich die Abendglocken,
Und in der Einsamkeit frag ich erschrocken:
Wo werde ich wohl sein im künftgen Lenze?

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788 – 1857)

Az elfáradt vándor

De hol leszek én már jövő tavasszal?
Ezt kértem, ha feldobva kalapunkat
A völgyben elzengtük dalainkat,
S sok domb ékes volt virágkoszorúval.

Csak azt láttam, hogy körben tavasz ragyog,
Hogy tengerbe vizek csillanva mennek,
Csodás térükön madarak dalt zengnek,
S nem tűnt fel még láthatáron az alkony.

De már az est leszállt, sok kedves - öreg
Lett már - elmaradt, utamon nem követ.
Az éj hervadt koszorúmon átrohan.

Hazafelé hívnak esti harangok,
S magányban rémülten kértem magamtól,
Vaj'n hol leszek én már jövő tavasszal?

Lebenslauf 31

Mein Lebenslauf ist bald erzählt. -
In stiller Ewigkeit verloren
Schief ich, und nichts hat mir gefehlt,
Bis daß ich sichtbar ward geboren.

Was aber nun? - Auf schwachen Krücken,
Ein leichtes Bündel auf dem Rücken,
Bin ich getrost dahingeholpert,
Bin über manchen Stein gestolpert,

Mitunter grad, mitunter krumm,
Und schließlich muß' ich mich verschnaufen.
Bedenklich rieb ich meine Glatze
Und sah mich in der Gegend um.

O weh! Ich war im Kreis gelaufen,
Stand wiederum am alten Platze,
Und vor mir dehnt sich lang und breit,
Wie ehemals, die Ewigkeit.

Wilhelm Busch
(1832 – 1908)

Önéletrajz

Elmondom életem kurtán. -
Elveszett öröklétben, csendben
Aludtam, nem éreztem hiányt,
Míg láthatón meg nem születtem.

De mi van most? - Kengyel s botom
Könnyű teher a hátamon,
Nyugodtan gyalogolgotok,
Bár néha kőben megbotlok,

A táj egyenes vagy görbe,
S végül meg kellett pihennem,
Kopasz fejem megtöröltem,
S néztem a vidéken körbe.

Fáj, hogy bár utam vágyva jártam,
Újra csak régi placcon álltam!
S tárult elém a nagyvilág,
Mint rég örökkévalóság.

Schicksal 32

Schicksal, du Zauberer, o werfe nur Schatten,
Tiefen und Höhen mir hin in die Wege,
Denn auf der Ebne, der einförmig glatten,
Schwanket man ewig nur säumend und träge!
Laß dein Gewitter nur blitzend umtosen
Die mir am Lebensbaum keimenden Blüthen;
Wenn's auch entblättert die schwankenden losen,
Wenn nur die edlen zu Früchten erglühten!

Helene Branco
(1816-1894)

Sors, te varázsló...

Sors, te varázsló, vedd rám csak az árnyat,
Vezesd utamat magasra és mélybe,
Mert síkon az ember lustává válhat,
Tétováz folyton, s célba késve ér be!
Hagyd, hogy viharod a virág zsenyéket
S a termést megtépázza életfámon;
Akkor is, ha letépi a gyengéket,
S csak nemes, ért gyümölcs marad az ágon!

Das Alter 33

Hoch mit den Wolken geht der Vögel Reise,
Die Erde schläfert, kaum noch Asten prangen,
Verstummt die Lieder, die so fröhlich klangen,
Und trüber Winter deckt die weiten Kreise.

Die Wanduhr pickt, im Zimmer singet leise
Waldvöglein noch, so du im Herbst gefangen.
Ein Bilderbuch scheint alles, was vergangen,
Du blätterst drin, geschützt vor Sturm und Eise.

So mild ist oft das Alter mir erschienen:
Wart nur, bald taut es von den Dächern wieder
Und über Nacht hat sich die Luft gewendet.

Ans Fenster klopft ein Bot' mit frohen Mienen,
Du trittst erstaunt heraus – und kehrst nicht wieder,
Denn endlich kommt der Lenz, der nimmer endet.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788 – 1857)

Az öregkor

Fent a felhőkkel kél útra madárhad,
Altat a Föld, sápad rózsza a kertben,
Némulnak dalok, mik vidáman zengtek.
Tél szele hóval fed távoli tájat.

Csendben falióra üt a szobában
Erdei madárdalt, az ősz így fog meg.
Képeskönyvben látod mind, mik letűntek,
Míg lapozol, táj fagyban, szél cibálja.

Gyakran ily szelídnek tűn az öregkor:
Várj csak, jég immár tetőn olvad újra,
S éjjel megfordul a szél is a légben.

Koppan hírnök víg arccal ablakodon,
Lépsz ki csodálva - s nem térsz vissza újra,
Mert végre jó tavasz, mi nem ér véget.

Das Alter 34

Das Alter ist ein höflich Mann:
Einmal übers andre klopft er an;
Aber nun sagt niemand: Herein!
Und vor der Türe will er nicht sein.
Da klinkt er auf, tritt ein so schnell,
Und nun heißt's, er sei ein grober Gesell.

Johann Wolfgang von Goethe
(1749-1832)

Az öregség

Udvarias az öregség:
Ismét kopogva kér engedélyt;
Nem mondják bent: Szabad! De ő
Nem szívesen áll ajtók előtt.
Kilincset nyom, s gyorsan belép,
S azt vélik, ő bizony durva legény.

Beginn des Endes 35

Ein Punkt nur ist es, kaum ein Schmerz,
Nur ein Gefühl, empfunden eben;
Und dennoch spricht es stets darein,
Und dennoch stört es dich zu leben.

Wenn du es andern klagen willst,
So kannst du's nicht in Worte fassen.
Du sagst dir selber: »Es ist nichts!«
Und dennoch will es dich nicht lassen.

So seltsam fremd wird dir die Welt,
Und leis verläßt dich alles Hoffen,
Bist du es endlich, endlich weißt,
Daß dich des Todes Pfeil getroffen.

Theodor Storm
(1817 -1888)

A vég kezdete

Egy ponton csak, és alig fáj,
Parány kis szúrás, épphogy érzed;
De benned zümmög, mint darázs,
Zavart lesz tőle az élted.

Szívedből szállna kesergés,
Nem tudod szavakba foglalni.
Biztatod magad: >> Semmiség! <<
De ő nem akar már elhagyni.

Közömbössé lesz a világ,
S elhagy halkán minden reményed,
De végre rádöbbsz, mi fáj,
Halál nyila talált el téged.

Winter 36

In den jungen Tagen
Hatt ich frischen Mut.
In der Sonne Strahlen
War ich stark und gut.

Liebe, Lebenswogen,
Sterne, Blumenlust!
Wie so stark die Sehnen!
Wie so voll die Brust!

Und es ist zerronnen,
Was ein Traum nur war;
Winter ist gekommen,
Bleichend mir das Haar.

Bin so alt geworden,
Alt und schwach und blind.
Ach! verweht das Leben,
Wie ein Nebelwind!

Adalbert von Chamisso
(1781 - 1838)

Tél

Ifjú napjaimba
Merszem egyre nőtt.
Fényes napsugárban
Voltam jó s erős.

Életkedv, szerelem,
Csillag, kedv, virág!
Mély, nagy gerjedelem!
Keblem tölti vágy!

Mindez szertefoszlik,
Álom volt csupán,
Tél, fagy megérkezik,
Ősz haj, halovány.

Testem, lelkem vén lett,
Gyenge, vak, ki fél.
Ködként száll az élet,
Ha fúj téli szél!

Geh du nur hin! 37

Ich war auch jung und bin jetzt alt,
Der Tag ist heiß, der Abend kalt,
Geh du nur hin, geh du nur hin,
Und schlag dir solches aus dem Sinn.

Du steigst hinauf, ich steig hinab,
Wer geht im Schritt, wer geht im Trab?
Sind dir die Blumen eben recht,
Sind doch sechs Bretter auch nicht schlecht.

Adelbert von Chamisso
(1781 - 1838)

Te múltj el hát!

Fiatalk voltam, s vén levék,
Nap kínoz, és hideg esték,
Te múltj el hát, te múltj el hát,
Ne gondoldj erre, s rá se ránts.

Te felhágsz, megyek én alá,
Ki lép, ki élte rohanás?
Virág nyílt neked idefent,
De koporsó sem rossz ott lent.

Der Greis 38

Meine Blicke sind von Tränen schwer,
Meine Füße tragen mich nicht mehr.

Meine Hände sind zur Faust geballt,
Die sich zitternd um den Knüppel krallt.

Wären meine Arme nicht so schwach,
Würf ich ihn dem blonden Knaben nach,

Der die Zunge grinsend nach mir bleckt.
Ich wollte, daß mit mir die ganze Welt verreckt...

Alfred Henschke Klabund
(1890 – 1928)

Az aggastyán

Pillantásom könnyektől sötét,
Lábaim már nem bírnak többé.

Két kezem ökölbe fonódott,
Jobb az reszket, botba fogódzott.

Karjaim, jaj, mért ilyen gyengék,
Bottal ütném e fiú fejét;

Mert nyelvét vigyorral ölti rám.
Csak döglene már vélem együtt e világ...

Der Abgekühlte 39

Und ist man tot, so muß man lang
Im Grabe liegen; ich bin bang,
Ja, ich bin bang, das Auferstehen
Wird nicht so schnell vonstatten gehen.

Noch einmal, eh' mein Lebenslicht
Erlöschet, eh' mein Herze bricht -
Noch einmal möcht ich vor dem Sterben
Um Frauenhuld beseligt werben.

Und eine Blonde muß es sein,
Mit Augen sanft wie Mondenschein -
Denn schlecht bekommen mir am Ende
Die wild brünetten Sonnenbrände.

Das junge Volk voll Lebenskraft
Will den Tumult der Leidenschaft,
Das ist ein Rasen, Schwören, Poltern
Und wechselseit'ges Seelenfoltern!

Unjung und nicht mehr ganz gesund,
Wie ich es bin zu dieser Stund',
Möcht ich noch einmal lieben, schwärmen
Und glücklich sein - doch ohne Lärmen.

Heinrich Heine
(1797-1856)

A lecsillapodott

Ha ember meghal, hosszan kell
A sírban feküdnie lent,
Mert feltámadás - bár reméled,
Pajtás - egyhamar nem megy végbe.

De életemben egyszer még,
Mielőtt a szívem elég -
Szeretném a halálom előtt,
Rajongva megölelni a nőt.

Egy gyönyörűséges szökét,
Szeme szelid, mint a holdfény -
Nehogy egy naptüzes menyecske
Pecsenyére égesse testem!

Életerős az ifjú nép,
Mit akar: tömény szenvedély,
Vígság, esküvő meg nászi ágy,
Kölcsönös játékban kínzó vágy!

Kitől messze már egészség,
Nem ifjú, s elfáradt, mit kér?
Úgy vágyom még egyszer szeretni,
Idillben boldoggá születni.

Es kommt der Tod 40

Es kommt der Tod - jetzt will ich sagen,
Was zu verschweigen ewiglich
Mein Stolz gebot: für dich, für dich,
Es hat mein Herz für dich geschlagen!

Der Sarg ist fertig, sie versenken
Mich in die Gruft. Da hab ich Ruh.
Doch du, doch du, Maria, du
Wirst weinen oft und mein gedenken.

Du ringst sogar die schönen Hände -
O tröste dich - Das ist das Los,
Das Menschenlos: - was gut und groß
Und schön, das nimmt ein schlechtes Ende.

Heinrich Heine
(1797-1856)

Halálom közeleg

Halálom közel'g, hát elmondom,
Miről hallgattam örökké én,
Mit nem engedett a büszkeség:
Szívem mindig érted dobogott!

Koporsóm kész, leeresztenek
A sírba, hol örök az éj,
De Mária, de te, te még
Gyakran sírsz, ha rám emlékezel.

Ne tördeld kezed, arra kérlek -
Vigasztalódj - Ilyen a sors,
Az emberi sors: ami jó,
Nagy, szép, annak rossz lesz a vége.

Hast du noch nie... 41

Hast du noch nie recht bitterlich geweint,
das glühende Tränen dir hervorgedrungen,
noch nie mit einem großen Schmerz gerungen,
noch nie unsäglich elend dich gemeint?

Hat hohe Freude nie dein Herz geschwellt,
durchbrausten nie dich stolze Jubelklänge,
das du fast meintest, deine Brust zerspringe,
und dass du seist der Seligste der Welt?

Wenn solche Schauer nimmer dich durchbebt,
hast du die Feuertaufe nicht bekommen,
des Daseins Strahlenhöhen nicht erklommen,
und sage nicht, du habest schon gelebt.

Hermann Ludwig Allmers
(1821-1902)

Ha te még soha...

Te még keserűn soha nem sírtál,
nem hullott az arcodra forró könnyed,
nagy fájdalom még soha nem gyötört meg,
reményt veszítve soha nem zokogtál?

A szíved örömben nem szárnyalt még,
nem járt át büszke, ujjongó dal téged,
miről vélted, majd szétrepeszti kebled,
s legboldogabb vagy e föld kerekén?

Ha ily vihartól soha nem remegtél,
nem estél át még a tűzkeresztségen,
nem másztad még meg csúcsait a létnek:
ne mondd azt, hogy eddig te már éltél.

Alter 42

Das aber ist des Alters Schöne,
Daß es die Saiten reiner stimmt,
Daß es der Lust die grellen Töne,
Dem Schmerz den herbsten Stachel nimmt.

Ermessen läßt sich und verstehen
Die eig'ne mit der fremden Schuld,
Und wie auch rings die Dinge gehen,
Du lernst dich fassen in Geduld.

Die Ruhe kommt erfüllten Strebens,
Es schwindet des verfehlten Pein –
Und also wird der Rest des Lebens
Ein sanftes Rückerinnern sein.

Ferdinand von Saar
(1833 – 1906)

Öregkor

Öregkor is nyújthat szépséget,
Az élethúr lágyabban cseng,
A vágynak hangja már nem éles,
A bú tüskéje kegyesebb.

Felfogni hagyja, s megértheted
A bűnt: másé az vagy saját,
S amint a dolgok körbe mennek,
Tanulsz, s nyugalmad bizton áll.

Véget vetsz hiú törekvésnek,
Elmúl sok káros szenvedés,
S tiéd maradék életedben
Szelíd visszaemlékezés.

Leg's dem Leben nicht zur Last... 43

Leg's dem Leben nicht zur Last,
düinkt sein Wert dir Plunder!
Wenn du Märchenaugen hast,
ist die Welt voll Wunder.

Victor Blüthgen
(1844-1920)

Ne ródd fel életednek

Ne ródd fel életednek,
hogy tűnik ócskának!
Nézzed mesés szemekkel,
s világ tölt csodával.

Ausgang 44

Immer enger, leise, leise
ziehen sich die Lebenskreise,
schwindet hin, was prahlt und prunkt,
schwindet Hoffen, Hassen, Lieben,
uns ist nichts in Sicht geblieben
als der letzte dunkle Punkt.

Theodor Fontane
(1819-1898)

Kijárat A)

Mind szűkebb lesz életköröd,
Halkul, halkul az örömed,
Kérkedés meg pompa száll,
Nem gyűlölsz, szeretsz, nincs vágyad,
Végül vár sötét kijárat,
Mint utolsó állomás.

Kijárat B)

Mind szűkebb lesz életköröd,
tűnik szerelmed, örömed,
pompa, gőg s hivalkodás,
nem gyűlölsz, nem érzel vágyat,
s vár sötét pontként kijárat,
mint utolsó állomás.

Im Alter 45

Wie wird nun alles so stille wieder!
So war mir's oft in der Kinderzeit,
Die Bäche gehen rauschend nieder
Durch die dämmernde Einsamkeit,
Kaum noch hört man einen Hirten singen,
Aus allen Dörfern, Schluchten, weit
Die Abendglocken herüberklingen,
Versunken nun mit Lust und Leid
Die Täler, die noch einmal blitzen,
Nur hinter dem stillen Walde weit
Noch Abendröte an den Bergesspitzen,
Wie Morgenrot der Ewigkeit.

Joseph Freiherr von Eichendorff
(1788 – 1857)

Öregségben

Már megint csendes lesz ismét minden!
Mint gyakran kisgyermek koromban,
patakok alá sűgva mennek,
át a merengő magányban,
hallhatod énekelni a pásztort
falvakból, szorosból távol
estharangszót, mit lég onnan áthoz,
ám elült kedv s bánat már most,
még csillannak a kedves völgyek,
erdők mögött, messzeségben,
csúcsokon vöröslík a naplemente,
örök élet hajnalfénye.

Glücklich, glücklich nenn ich den 46

Glücklich, glücklich nenn ich den,
Dem des Daseins letzte Stunde
Schlägt in seiner Kinder Mitte.
Solches Scheiden heißt nicht Sterben;
Denn er lebt im Angedenken,
Lebt in seines Wirkens Früchten,
Lebt in seiner Kinder Taten,
Lebt in seiner Enkel Mund.

Franz Grillparzer
(1791-1872)

Boldognak tartom én azt

Boldognak tartom én azt,
kit végső órája létnek
ér gyermekei körében.
Vélnéd e válást halálnak?
Él tovább emlékezetben,
él munkája sikerében,
él gyermekei tettében,
él unokái száján.

Die Vergänglichkeit 47

Wie der Strom von dem schroffen Felsen stürzt,
Sich im Bette dahinwälzt, und sich fernhin
Im unendlichen Ocean verliert: so
Schwinden die Zeiten.

Gleich den schnellen Secunden fließen Tage,
Gleich den Tagen die Jahre hin. So alles,
Ja die ganze Natur, ach, unterliegt dem
Spiele der Zeiten.

Zart entfaltet der Rose Knospe sich am
Frühen, heiteren Morgen, und des Kelches
Blüthe hauchet dem Kreise zarter Elfen
Anmuth entgegen;

Sieh, da kommen der Sonne heiße Strahlen,
Bald entschlummert der Liebe Bild, es sinken
Ihre duftenden Blüten, und die Zierde
Ist uns verloren.

Auf den Wangen des Mädchens blühen heute
Rosen; Tausender Augen weiden sich an
Dessen Schönheit, und morgen ruht es schon im
Arme des Todes.

Gleich dem Herkules stark an Manneskraften,
Schön gleich einem Apollo steht der Jüngling
Da, die sichere Lust der langgenährten
Hoffnung der Aeltern;

Morgen, rührende Scene! sieht der Vater
Und die weinende Mutter ihrem Liebling
Nach zum einsamen Grabe, das auch sie bald
Schlummernd umfasst —

Sagt, wo sind der Geschichte hehre Städte,
Wo Carthago, Numantia, Ninive, wo
Sind die Herrlichen? — Ha! sie sanken hin ein
Inhalt von Sagen! —

So bestrickt die Natur und ihre Kinder,
So die Macht und den Reichtum, alles, alles
Ein unendliches Chaos — mit dem Zeitlauf
Stirbt das Gedächtniß.

Alois Leopold Altmann
(1869 – 1935)

A mulandóság

Mint ahogy a folyam visszacsapódik
Sziklákról, és ide-oda hullámoz,
S elveszik óceánban: az időben
Minden így tűn el.

Úgy folynak el napok, mint másodpercek,
És évek pedig, mint a napok. Múlik
Minden, s egész természet csak játéka
Tűnő időnek.

Gyenge rózsák bimbója bontakozik
Vígán kora reggel, s kelyhüknek szirma
Lenge tündérek körének lehel ki
Bájt, kecsességet.

Ám nézd, jönnek a forró napsugarak,
S gyorsan kihuny e kedves kép, elfonnyad
Illatos szirmuk, s e szép díszítések
Nékünk elvesznek.

Lányoknak arcán ma még rózsák nyílnak;
Szépségét a sóvár szemek ezrei
Követik, ámde már holnap nyugszanak
Halál karjában.

Nézd Herkulest, dagad férfierőben,
Szép, mint egy Apolló, áll fiatalon
Ott s vígan, szülők jó nevelésének
Biztos reménye.

Reggel, megható jelenet! Nézd apa
Mint zokog az anyával, mert a kedves
Gyermek hullt a sírba, ami őt ifjan
Zárja magába -

Oh, hova tűntek a híres városok,
Hol Carthago, Numantia, Ninive
Pompája? - Ha! Lesüllyedtek ők sorra
Mondák honába!

Így hódít meg mindent a nagy természet,
Így hull a hatalom, gazdagság, minden
Végtelen káoszba - s kihuny idővel
Emlékezés is.

Vergangenheit 48

Du hörst die Stunden gehn. Scheu und verstohlen
Gehn manche dir vorbei. Auf leisen Sohlen,
Wie man um Stuben Schwererkrankter geht.
Und manche ziehn dahin gleich weißen Schwänen,
Und lange siehst du ihre Spur sich dehnen,
Bis auf dem Wasser sie ein Wind verweht.

Und manche, wie ein freudiges Gespann
Von jungen Pferden fliehen in die Weiten,
Die deine schwache Hand nicht halten kann
Und doch so schmerzlich ungern läßt entgleiten.

Und Stunden gibts, die sind wie bunte Bälle
Und fliegen durch die Luft, auf einer Welle
Von Licht und Duft, die köstlich dich berauscht;
Und Stunden gibts, die sind wie Glockentöne,
So tief und rein und ganz voll hoher Schöne,
Daß lang du noch nach dem Verklingen lauschst.

Du siehst die Stunden gehn, siehst sie verschwinden,
Die eben dich berührt noch, nah und warm,
Und kannst bald ihre Spur selbst nicht mehr finden
Und siehst nur einen ungefügten Schwärm,
Bis er auch schwindet in den dunklen Gründen
Und du ins Leere streckest deinen Arm.
Nun weht's dir kühl ums Herz und seltsam bang:

Múló idő...

Idő repül, vagy macskalábon lépked,
Az illanó órák hosszát nem érzed,
Neszét beteg sem, ki szobában él.
De néha jár fehér hattyú képében,
S te hosszan nézed, miként száll el szépen,
Ha vizek fölött csendesült a szél.

Vagy olykor mintegy jókedvű lovasként
Repül paripáján a távolba el,
Kezed gyenge, nem tudsz fogni már, s ezért
Muszáj elengedned fájó szíveddel.

S akadnak órák, mik léggömbként szállnak
A légben úszva, s fény- s illathullámnak
A látványától lelked ittasult;
S akadnak órák, harangként csengenek,
Nemes gyönyörével telve szépségnek,
S csodás hangjuk néked örömet nyújt.

Idő múlását, tűnését megérzed,
De lángnak, mi még előbb megperzselt,
Hamarosan már a nyomát se nézed,
A bántó raj tőled elsereglett,
Maga is sötétség honába tűnt el,
S karodat ürességnek adod át.
A szíved ott magányosan megáll:

So sind sie tot und kehren nimmer wieder,
Und eine Trauer sinkt auf deine Lider,
Und in dir klingt es wie Begräbnissang.

Doch einst, vielleicht, wenn ganz ein schwerer Kummer
Dein Herz in seinen Tiefen hat gefaßt.
Kommt ein Gewesenes zu dir, wie ein stummer
Und lieber und so lang vermißter Gast.
Und deine Hände können wieder tasten
Die lieben Züge. Und all die verblaßten
Und matten Farben glühen nun aufs neu!
Und frohe Stunden aus den fernen Zeiten
Siehst du auf stolzen Pferden zu dir reiten
Und grüßen dich voll alter Huld und Treu!

So waren sie nicht tot! Dies Wort vom Sterben
Ist denn nur Schein und ist ein hohler Scherben,
Dahinter unvergänglich Leben loht;
So lagen sie denn scheinbar nur im Tod
Befangen, wartend, bis die Zeit gekommen,
Da sie erscheinen durften dir zu frommen,
Und dir so nötig wie ein heilig Brot!

Und Jubel füllt dein Herz mit Frühlingswehen.
So gibts kein Sterben denn, gibts kein Vergehen,
So muß, was je dem Leben war geweiht,
Von Ewigkeit zu Ewigkeit bestehen
Und eingemeißelt in den Stein der Zeit!

Eleonore Kalkowska
(1883-1937)

Sose térnek vissza ők, mert halottak,
Szemed csukódik, rabja bánatoknak,
S a bús lelkedben mély gyászzene száll.

Talán, ha mégis egyszer, (bár szívedben
Nehéz kínok maguk mélyen bevésték.)
Tehozzád eljönne némán, kedvesen,
A réges-régen hiányzó vendég.
Kezeid tudnák ismét átkarolni
A kedves alakját. S látnád ragyogni
Fakult színeknek varázslatát!
Idézné emlékét a víg időknek,
Ahogy tehozzád lovagolva jönnek,
S eléd áll, köszönt sok régi barát.

Hisz ők nem haltak meg! Kriptán, hamvvedrek
Külsején múlás, szürke repedések,
De bent sok maradandó élet áll;
Felettük látszólag úr a halál,
Reménykedve várnak ők oly időre,
Mikor tégedet felhoznak örömré,
S ez - ahogy szent kenyér - üdvödre vál!

A szíved megtölti majd tavasz lehe.
Ha nincs vétség, halálnak sincs itt helye,
Ezért mi volt az életben dicső,
A kőbe véssék, hogy hasson szelleme,
S ne árthasson néki múltó idő!

Stille 49

Wie liebe ich die stillen Seelen!
Die Stille ist des Himmels Bild;
Wie hohe Gaben ich mag wählen
Die Fülle nur aus Heil'gem quillt.

Still ist die Einsamkeit, der Friede,
Es weint in Sehnsucht still der Schmerz,
Es wallet die Glut im Liede,
Das dringt am tiefsten in das Herz.

Still sind Gedanken, Blumentriebe,
Still ist der Schlaf, des Todes Schein,
Still ist der Traum mit seiner Liebe,
Bewegt und still ein edles Sein.

Helene Branco
(1816-1894)

Csend

Szeretem, ha csendes a lélek!
A menny tükörképe a csend;
Nagy áldás, mit kérve remélek,
Mit csak szentség lelke terem.

Csendes a magány meg a béke,
A vágyban csendben sír a kín,
Dalokban parázslík örvénye,
Mitől mélyen szenved a szív.

Csendes gondolatom s virágom,
Csendes az alvás, a halál,
Csendes a szép szerelmi álmom,
Remél, s nemes létbe leszáll.

Schattenleben 50

Still ist's, wo die Gräber sind
meiner Liebe;
nur bisweilen klagt der Wind
bang und trübe.
Seh' die Schattenwelt auf Erden
rings vergehen,
fühle alles spurlos werden
und vergehen.

Martin Greif
(1839 - 1911)

Árnyékélet A)

Csend honol, hol sírja áll
őseimnek;
ott szél is csak sírdogál
megszeppenve.
Nézem, földi árnyékélet,
bármi, múlik,
érezem, minden nyomtalan lesz,
szétszóródik.

Árnyékélet B)

Csend honol, hol sírja áll
őseimnek;
itt szél is csak sírdogál
bús felhőknek.
A halállal élet, álom,
minden múlik,
nyomtalanul tűnik, s látom,
szertehullik.

Árnyékélet C)

Csend honol, hol sírja áll
őseimnek;
itt szél is csak sírva száll
s szól élőknak:
A halállal élet, álom,
minden múlik,
nyomtalanul tűnik, s látom,
szertehullik.

